

Profesorius Vaclovas Bliznikas
1930 01 12 – 1997 02 06

1997 m. vasario mėn. 6 d. staiga mirė žymus Lietuvos matematikas geometras profesorius habilituotas matematikos mokslų daktaras Respublikinės premijos laureatas Vaclovas Bliznikas.

Vaclovas Bliznikas gimė 1930 m. sausio mėn. 12 d. tuometinės Kėdainių apskrities Juodupių kaime valstiečių šeimoje. Mokslus jis pradėjo Augmenų pradinėje mokykloje, tęsė Šeduvos gimnazijoje. Šiuo laikotarpiu ypač išryškėjo jo gabumai tiksliesiems mokslams. 1950 m. baigęs Šeduvos gimnaziją sidabro medaliu, pradėjo matematikos studijas Vilniaus universiteto Fizikos–matematikos fakultete. Mokslą sėkmingai derino su laboranto darbu geometrijos katedroje, visuomenine veikla. 1955 m., gavęs matematiko diplomą su pagyrimu, V. Bliznikas pradėjo gilintis į geometrijos mokslo paslaptis Maskvos Lomonosovo universitete pas to meto garsius geometrų profesorius S. Finikovą ir G. Laptevą.

Jaunasis aspirantas perprato G. Laptevo diferencialinių pratęsimų ir aprėpimų metodą ir jį sėkmingai taikė tirdamas Finslerio erdvių padaugdarius. Jau pirmieji mokslo darbai šia tema susilaukė geometrų pripažinimo ir vėliau sudarė kandidato disertacijos pagrindą.

Baigęs aspirantūrą, 1958 m. V. Bliznikas paskiriamas dirbti į Vilniaus pedagoginį institutą. Vyresnysis dėstytojas, docentas, katedros vedėjas, Fizikos–matematikos fakulteto dekanas – tai įrašai darbo knygelėje. Už jų slypi didelis darbas, atliktas formuojant katedros ir fakulteto personalą, aktyvinant fakulteto mokslinį darbą. Tuo metu fakultete nebuvo nė vieno etatinio darbuotojo, turinčio mokslinį laipsnį ar vardą. Matematinės analizės katedros vedėju 0,5 etato dirbo universiteto docentas K. Grincevičius, paskaitas skaitė universiteto profesorius P. Katilius, docentas A. Naftalevičius. Reikėjo organizuoti fakulteto mokslinį darbą, formuoti dėstytojų kadrus. Jau pirmosiose savo paskaitose V. Bliznikas pradėjo ieškoti gabesnių studentų. V. Blizniko ir K. Grincevičiaus iniciatyva fakultete organizuojamas Vilniaus miesto geometrų seminaras, į kurio darbą įtraukiami ir studentai. Vėliau daugelis jų nukreipiami į aspirantūrą Maskvos, Kazanės ir Vilniaus universitetuose. Daug fakulteto darbuotojų yra V. Blizniko mokiniai, kitiems jis padėjo pasirinkti mokslininko kelią. Šiandien mokslininkais Pedagoginio universiteto Matematikos fakultetas nenusileidžia daugeliui užsienio šalių pedagoginių universitetų atitinkamiems fakultetams. Tai didelis ir V. Blizniko nuopelnas.

Tik energingas ir tvirto charakterio žmogus galėjo atlikti tokį didžiulį organizacinį darbą fakultete ir sėkmingai tęsti mokslinius tyrimus. 1961 m. jis apgynė kandidato, o 1970 m. – daktaro disertacijas. 1972 m. jam suteiktas profesoriaus vardas.

Profesorius ne tik pats intensyviai dirbo mokslinį darbą, bet ir padėjo žengti pirmuosius žingsnius dideliame aspirantų būriui. Jis yra 80 mokslo darbų autorius, 11 jo mokinių apsigynė kandidato disertacijas. Už darbų ciklą „Apibendrintų erdvių geometrija“ prof. V. Bliznikui 1974 m. suteikta Respublikinė premija. Mokslinėje literatūroje dažnai vartojamos sąvokos „Blizniko sietis“, „Grincevičiaus–Blizniko neholonominis kompleksas“ ir kt. rodo platų profesoriaus darbų pripažinimą ir jų reikšmę šiuolaikiniam geometrijos mokslui. Jis skaitė paskaitas Lenkijos, Vengrijos, Rusijos ir kitų šalių žymiausiuose universitetuose.

Mokslinė ir pedagoginė prof. V. Blizniko veikla susijusi su Vilniaus pedagoginiu universitetu ir Vilniaus universitetu. Prof. V. Bliznikas buvo didelės

erudicijos, plačių mokslinių interesų, geras lektorius. Jis skaitė kompleksinio kintamojo funkcijų teorijos, matematinės analizės, geometrijos ir matematikos istorijos paskaitas, Lie grupių teorijos, sąryšių teorijos ir diferencialinių lygčių geometrijos specialiuosius kursus, vedė specialiuosius seminarus. Profesorius sudėtingas šiuolaikinės diferencialinės geometrijos problemas stengėsi išdėstyti suprantamai ir metodiškai. V. Bliznikas parengė 10 metodinių ir mokomųjų priemonių studentams.

Daug dėmesio profesorius skyrė ir visuomeninei veiklai. Jo iniciatyva buvo organizuota Baltijos šalių geometrų konferencija bei geometrines mokyklos. Jis buvo ir VI-osios visasąjunginės geometrų konferencijos, vykusios Vilniaus pedagoginiame institute, organizacinio komiteto pirmininkas, referatyvinio žurnalo „Matematika“ referentas, „Lietuvos matematikos rinkinio“ redaktorių kolegijos narys, komisijos prie TSRS MA „Geometrija ir topologija“ narys – tai tik dalis prof. V. Blizniko turėtų visuomeninių pareigų.

Dirbdamas pedagoginiame universitete, profesorius nuolat rūpinosi matematikos mokytojų rengimu, jų kvalifikacijos tobulinimu. Jis buvo ir entuziastingas matematikos žinių propaguotojas, daugelyje Lietuvos miestų ir miestelių skaitęs paskaitas mokiniams ir mokytojams.

Profesoriaus V. Blizniko atminimas ilgam išliks jį pažinojusiųjų širdyse.

Prof. habil. dr. Romualdas Vosylius